

El país de les aigües

Acabe de tornar de Laos. És el meu primer contacte físic amb el Sud-est asiàtic. He estat afortunada. Segons em conten viatgers pertinaxos, alguns països veïns, com ara Vietnam i Tailàndia, són ja terra perduda: han caigut en mans de les hordes turístiques. Recomane, doncs, encaridament als qui els surt borradura a la pell a la vista del client de viatge organitzat, que s'apressen. Els queda poc. I que aprofiten l'estació de les pluges, encara n'hi ha menys. Els laosians van poder amb els colonitzadors francesos i els soldats americans. No sé pas si podran amb els *touperadors*.

Després de sobrevolar mig Planeta, vaig caure un capvespre d'agost sobre Vientiane, la capital. Encara no plovia. No trigà a fer-ho: sobre ciutats, viles i arrossars. Pertot arreu.

Parlar de Vientiane, com parlar de Luang Prabang o Pakse, es parlar de ciutats encara diferents. Quant a mides, són petites i se'ns obren confiades —si optem per la

bicicleta— en unes poques hores. Pel posat, semblen allotjar-se sobre les aigües, bé del Mekong bé d'algun afluent. Pel que fa a les construccions, hi ha les cases de fusta i canya «calçades» sobre troncs, els edificis moderns —semblants als nostres— i les velles cases colonials franceses. Per sort, poc restaurades. Si no hi són en mans de bancs, ambaixades o empreses estrangeres. Mantenen l'aire ensonyat de les grans dames que van afluint cadencioses de mica en mica. Del país, la memòria reté sobretot una imatge que s'emmiralla immutable en aigües canviants. Aigües que baixen, corren i brollen com ocells —no pas silenciosos— tot planant eterns sobre aquella terra maragda.

He visitat Laos en estació de pluges. Ha plogut força. No tant com hi és habitual. Deu ser que aquest any se n'han vingut totes al Mediterrani occidental. No m'hagués, però, enutjat que hi plogués més. Són aigües càlides, com el tarannà dels seus habitants, que llisquen suaus sobre la pell, que ens amaren de serenor i, alhora, vida. Que s'espiguen sobre un terra color gairebé pebre roig i sota un cel plom clar.

I, d'entre totes, són les aigües riberenques l'eix vertebrador del país. Ho foren i, si els amos del Planeta no s'hi oposen fent-ho tot malbé, ho continuaran sent. I, a l'entremig, el Mekong, senyor de totes elles. Tanmateix, no vull avui parlar-ne d'una generositat que lliura peixos i collites gruixudes de bon cafè, te, arròs o herbes diverses... I sense cobrar-hi interessos. Aigües on baixen els seus fills cada vespre a rentar-se i rentar, a agrair el miracle que n'és l'existència. Tampoc de la ruta de l'opi que, de bon començament, ja transcorria sobre una xarxa d'espills líquids pel llunyà nord. Xarxa compartida amb altres països, com ara Vietnam. I diuen les males llengües que controlar-la va ser l'objectiu central d'una potència que va encetar-hi una guerra que deixà molts morts sobre les seues aigües abans de fugir volant cap a Occident.

Poc temps he tingut per familiaritzar-me amb la gent, però intuec que naix als seus rius molt del caràcter amb què acaren la vida els laosians. N'és el seu somriure enigmàtic, i acollidor alhora, una manifestació? Potser. Perquè l'aigua encalma. I també refreda. Els laosians valoren força un *chai yen* («cor fred», en diríem). Actitud que té a veure amb el conreu etern de la paciència i de la contenció de sentiments en excés apassionats, inútils a la fi. Tot passa, tot canvia... Com les seues aigües.

A l'extrem Sud del país vaig percebre aquest «cor fred»: sobre un terra farcit de bombes colgades pels bombardeigs indiscriminats dels soldats dels Estats Units en les seues «excursions» bèl·liques per la regió; amb unes armes rotundament insignificants. Aquells «cors freds» (avui alguns mitjans de comunicació en dirien «terroristes») estaven convençuts —com el petit David davant el gegant Goliat, com els iraquians davant uns nous soldats nord-americans, com els afganesos davant Occident— que la raó estava del seu costat. Degueren intuir que Buda i els déus que habitaven les seues aigües, els ajudarien a vèncer. I no anaven gens desencaminats. Al Sud-est asiàtic, el gegant sortí a bots i amb la cua entre cames. Com sortirà d'Iraq i d'Afganistan.